

Na skupščino UJU v Skoplje!

Na podlagi sklepa Glavnega odbora UJU se vrši letošnji kongres 19. in 20. avgusta v Skoplju.

Da bode imelo učiteljsko društvo v Skoplju točne podatke o vseh udeležencih kongresa, prosi učiteljstvo vse države, ki se misli udeležiti kongresa, da izpolni sledeče pogoje:

1. Da javijo pismeno potomo poverjenosti najdalje do 25. julija t. l. Upravi Učiteljskega Udruženja — Učiteljski klub v Skoplju točno število članov, ki se udeležijo kongresa.

2. Vsak učitelj, ki reflektira na brezplačno prenočišče (v solah), mora vzeti s seboj odelo in blazinico.

3. Vsaka ženska oseba, ki pride sama na kongres, naj se javi pred gornjim rokom, da se zanjo preskrbi prenočišče v penzionatu.

4. Vsi učitelji(ice), ki imajo sorodnike ali prijatelje v Skoplju, naj javijo pismeno do naznanenega roka učiteljskemu udruženju v Skoplju, pri kom bodo prenočevali, da se jih more držati v evidenci radi udeležbe na kongresu.

5. Vsak posetnik kongresa, ki se želi udeležiti izleta na Kosovo ali Kumano vo, ki se vrši po kongresu, naj javi učiteljskemu udruženju v Skoplju, katerega izleta se želi udeležiti.

6. Na kolodvoru v Skoplju bodo postavljene vidne table z imenom pokrajine (Hrvatska, Slavonija, Vojvodina, Slovenija itd.) ter poide vsak posetnik kongresa k oni tabli, h kateri pokrajini pripada in tamkaj dobi točna navodila glede stanovanja, prehrane in drugo. Uprava Učiteljskega društva v Skoplju.

Vse te prijave je takoj poslati na Poverjenišvo UJU — Ljubljana, ki bo izdelalo skupen seznam ter poskrbelo za skupno potovanje vseh udeležencev tega poverjenišva.

Glede četrtinske vožnje je Izvršni odbor ukrenil vse potrebno. Vendar doslej ni še nikake rešitve. Pošljite takoj — najdalje do 25. t. m. — prijave poverjenišva, ki bo skušalo oskrbeti tudi poseben železniški voz za udeležence ljubljanskega poverjenišva.

UJU — poverjenišvo Ljubljana.

Splošne vesti.

NAS SAMOIZOBRAŽEVALNI TEČAJ.

Ponovno opozarjamo društva in učiteljske organizacije samoizobraževalni tečaj, ki bo od 25.—31. avgusta v Ljubljani.

Vršila se bodo predavanja z diskusijami o etični vzgoji, o delovni šoli, o kmetijskih in gospodarskih tečajih za mladino, odraslo osnovni šoli, ter o samoizobraževalni akciji med učiteljskim.

Udeležba tega važnega tečaja je za učiteljsvo največjega pomena. Naj se tega vsakdo zaveda, posebno pa mlajše tovarišice in tovariši! Poverjenišvo bo omogočilo udeležbo s svojimi pripravi mi tako, da bodo stroški za poedince čim manjši (brezplačno prenočišče, skupna menza, event. povrnitev voznih stroškov).

Društveni odbori naj skrbijo, da bodo zastopana na tečaju vsa društva našega poverjenišva čim častneje, prav gotovo pa najmanj z enim zastopnikom. Učiteljstvo mora naprej, učiteljstvo mora vedeti, da je v znanju moč!

Prijave na tečaj je pošiljati naravnost na poverjenišvo v Ljubljani (Franciška ulica 6, I), ki jih bo sprejemalo do 10. avgusta.

Sprejem v višjo pedagoško šolo v Beogradu. Prosvetni minister je odločil, da se na predlog rektorja višje pedagoške šole sprejme 100 kandidatov in kandidatkinj, toda brez pravice na redno učiteljsko prejemke. Doslej so slušatelji višje pedagoške šole v Beogradu prejemali svoje mesečne plače, ki pa so sedaj z novim finančnim zakonom za nje ukinjene.

Na zborovanju učiteljev kmetijsko-nadaljevalnih šol v Celju dne 26. maja t. l. se je sklenilo, da se vrši zadnje dni učiteljskega tečaja v St. Juriju pri Celju posebni informacijski tečaj glede organizacije in pouka na kmetijsko-nadaljevalnih šolah v okvirju dosedanjega programa za vse učiteljstvo mariborske oblasti, ki se zanima za to. Ta tečaj se bo vršil dne 19. avgusta od 9. ure dalje ter se na željo podaljša tudi na 20. avgusta. Prijave za ta informacijski tečaj naj se vpošljejo do 17. avgusta na Upravo specialne kmetijske šole v St. Juriju pri Celju. — Tečaj, ki se vrši po odloku ministrstva poljoprivrede br. 24.615 od 10. VI. 1927, traja od 10. julija do 20. avgusta t. l.

— Kraljeva zahvala. Na brzojavni pozdrav smo prejeli sledeči odgovor: Bled 11. julija 1927: Njegovo Veličanstvo Kralj se srčno zahvaljuje za izjavo vdanosti, katero ste poslali v imenu učiteljstva, zbranega na VII. pokrajinski skupščini v Kranju. Adju-tant Nj. Vel. Kralja podpolkovnik Kostić.

— Tov. Vinko Möderndorfer je bil izpuščen v sredo 6. t. m. iz zapor, kjer je prebil 3 mesece in 3 dni. Udeležil se je nato takoj pokrajinske skupščine v Kranju, kjer so ga zbrani tovariši iskreno pozdravljali in ga radostni sprejeli zopet v svoj krog. Krivica, ki je bila storjena tov. Möderndorferju s premetstvi po pa še vedno ni popravljena in je tov. Möderndorfer še vedno brez službe.

— Oblastni šolski odbor za mariborsko oblast je sestavljen takole: predsednik veliki župan dr. Fran Schaubach, podpredsednik oblastni prosvetni inspektor dr. Fran Kotnik, člani: oblastni šolski nadzornik Matija Senkovič, oblastni sanitetni referent dr. Ivan Jurečko, načelnik gradbene sekcije v Mariboru ing. Ivan Vanek, ravnatelj državnega moškega učiteljskega v Mariboru dr. Matej Potočnik, finančni okrajni ravnatelj v Mariboru dr. Josip Povalec, sreski šolski nadzornik pri sreskem poglavarju v Mariboru, desni breg, Ivan Koropec, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru, Anton Hren (tajnik), šolski upravitelj v Radvanju, Stefan Firm (blagajnik), profesor na moškem učiteljskem v Mariboru Franc Fink za Maribor levi breg, dekan in oblastni poslanec v Hočah Alojzij Sagaj za Maribor, desni breg, upokojeni učitelj in oblastni poslanec Miloš Levstik za Celje, posestnik in mlinar v Preseki Jožef Lovrec za Čakovce, privatni zdravnik in oblastni poslanec Peter Osterc za Dolnjo Lendavo, župan v Šmartnem Martin Steblovnik za Gornji grad, posetnikov sin in oblastni posl. Matija Napotnik za Konjice, posestnik in oblastni posl. Jakob Rajh za Ljutomer, upravitelj in oblast. posl. Geza Horvat za Mursko Soboto, kovač in oblast. odbornik Jurij Kugovnik za Dravograd, veleposesnik Robert Košar za Ptuj, mestni župnik Alojzij Čizek za Slovenjgradec ter posestnik in župan Jožef Stoklas za Šmarje pri Jelšah.

— Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so se vršili pod predsedstvom ravnatelj dr. Ivana Orla od 20. do 25. junija zrelotni izpiti. Udeležilo se jih je 47 kandidat, in sicer 44 gojenk IV. letnika in tri privatistke, katerim je ministrstvo prosvete izjemoma dovolilo polaganje izpita. Izpit je napravilo 41 kandidat, in sicer z odliko 16, z dobrim uspehom pa 25 kandidat; 6 kandidatkam se je dovolil ponovljajni izpit. — Izpričevalo zrelosti so prejle naslednje kandidatke: Ambrožič Angela, Avsec Nada (z odl.), Benedičič Milica (z odl.), Bernik Irma (z odl.), Bezjak Marija, Breclj Vera, Centa Marija, Ciuha Marija, Engelman Vladimira (z odl.), Fister Pavla, Gabrovšek Ljudmila, Germek Danica (z odl.), Godec Alojzija (z odl.), Gorjanc Marija (z odl.), Grošelj Lidija, Hayne Adela (z odl.), Hladnik Julija (z odl.), Hrast Natalija, Jančič Marija, Jezeršek Vera, Leskovec Mira, Levičar Stefanija, Marok Marija Božena (z odl.), Modic Olga (z odl.), Pavlovič Neža, Perčič Angela (z odl.), Prešern Stefanija, Rus Stanislava, Škulj Vladimira, Strehovec Pavlina (z odl.), Ščurek Angela, Štrkelj Sofija, Šumi Gabriella (z odl.), Tavčelj Avgustina, Urbančič Justina (z odl.), Verdr Stanislava (z odl.), Vozel Marija, Zlebnik Josipina, Azman Marija (priv.), Frankovič Ana (priv.) in Korene Cena (priv.).

— Predsedniki učiteljskih disciplinskih sodišč. Glavni prosvetni svet je razpravljal o novi uredbi učiteljskih disciplinskih sodišč in sklenil, da veliki župani ne morejo biti predsedniki, niti sodniki teh disciplinskih sodišč. Glavni prosvetni svet je predlagal prosvetnemu ministru, naj izpremeni ta člen.

— Donos k srčni kulturi. Referat tov. A. Skale iz Maribora ima na ta račun moško, odločno besedo, nedostaje le podrobnosti, ki jih pa — po debati sodeč — tovariši iz mariborske oblasti (ali samo mar. sreza) šele izluščijo iz celote, mogoče tudi dodajo kar iz lastne prakse. Mnogo sreče in uspeha! — Hrvat M. Marjanović svetuje v Jugosl. Njivi (Obnova) sledeče: »Mjesto grobe snage (moči) vrednost sposobnosti, mjesto konkurencije kooperacija, mjesto sile pravda (pravica), prema slobodi zakon i red, prema borbi harmonija«. Tudi zlati nasveti, lepe besede, a udeleževanje brez praktične vrednosti. Nekaj podobnega kakor državni zakoni brez navodila glede uporabe. — Živimo kolikor toliko še v povojnih razmerah: sledovi verižnosti in lahkega dobičkarstva so še med nami; sodišča kaznujejo velike tatove, roparje in pobijalce, kar je vse posledica vojnih in povojnih dogodkov. Prav ta žalostna statistika nam kaže, da smo bili pred vojno resnično boljši ljudje. Vojna je res kakršnakoli in kjerkoli vendar le mesarsko klanje. V človeku utihnejo vse milejše strune. Še več! Vojna ubije v človeku najprej duhovnost — vse, kar je blago, vzvišeno in sveto. Od obeh delov (duše in telesa) ostane aktivno samo telo — la bete humain — človeška žival z vsemi strastmi in slabostmi brez uzde, brez povodca, brez vodnika. Ob koncu 30-letne vojne so ljudje bivali po gozdovih, jamah in duplinah, da so lažje ropali in živeli razuzdano. Prim. Schiller: Die Räuber. Posledica vojsk s Francozi so se pojavili celo v

naših »krščanskih« ljudih roparji — rokovnjači. Prim. Jurčič-Kersnik: Rokovnjači. Rezultanta svetovne vojne so tudi sedaj nje družbene razmere brez srca, brez sočutja, s človekom kakor tudi z živaljo. — Kaj so ukrenili posebnega odločujoči faktorji ob koncu 30-letne vojne, ob koncu vojn s Francozi, nam zgodovina ne pojasnjuje z drugim nego s kaznovanimi grešniki. To ni dovolj. Tudi zdravljenje posledic svetovne vojne se ne posreči samo z nasveti: za obnovo, vzgojo srčne kulture itd. Ako pustimo zdravljenje staremu mojstru času, tudi ne dočakamo kmalu boljše dobe. Take rane se celijo zelo pomalem, v neugodnih razmerah celitev včasih kar zastane. Saj je ta boj, ki ga bide človek največkrat sam s seboj: duhovnost s telesnostjo. In ta boj je tako star kot človeški rod. Se danes kakor na Smajski gori uči Gospod: Ne ubijaj! Ne kradi! — Ali se res ni rod nič po-boljšal od Mojzesa do Wilsona? Nič. Človek je najslabši učenec na zemlji, pa naj zida veličastne temple malikom ali najplešše bazilike pravemu Bogu. Zato bo pa mo-jega besedovanja kmalu prevč na to plat, da ne bo zopet kritikov, ki bodo očitali, da skoro nimamo avtorja (v mladinskem slovstvu), ki bi venomer ne moraliziral (preludiral na nauke božjih zapovedi in šolskih disciplinarnih pravil) uporabljajoč pri tem poslu plašečo pozo zfavnan kazalec desne roke (digitus paedagogicus). — Na-glašam, da tu doslej niso zalegle vse moralne propovedi, ne digitus paedagogicus, ne nešteti zgledi ni malo. Kopice in kope najlepših moralizirajočih povesti in povesti, svetopisemskih primerov z izbornimi učitelji, z materami in očeti z najboljšimi nazori, nameni in vzgladnim udejstvom — ne mnogo. Ko bi mogli vsaj na predvojne razmere srčne vzgoje! Nasprotuje sama suha, praktična realnost. Odtod težava. Saj ima človek proti lastnemu boljšemu prepričanju kar samega sebe, lastno ambicijo. Marsikdo zna izborni učiti, kritikovati, obsojati, prepričevati, dokazovati po vseh straneh srčne vzgoje vse dotlej, da treba z lastno požrtvovalnostjo potrditi stvar v življenju, z lastnim dejstvom. Tu se ustavi sam pred svojimi barikadami, ki jih vidi vsak hip več. »Slušaj me, a ne glej me!« je krilatica, ki se ji nasmehnem kakor očitku okamenelih nazorov, kar je dokaz lastne onemoglosti. Ob najmanjši zapreki se izpotakne človeku moga: sebičnost, častiželjnost, oziri na stan, sorodstvo, prijateljstvo. Sploh se smatra današnji človek zadovoljnega šele tedaj, ko je prepričan, da obvladuje svoje razmere vsaj za stopnjo višje in bolje kot drugi, navadni zemljani. Ali naj mu tu še razlagamo lepe nauke o sočutju, o dejanski ljubezni do so-ljudi, celo do sovražnikov. Da, to bi bil višek srčne vzgoje. Višek, ko nisem niti na najnižji stopnji do njega, niti na prvi stop-nji, kako obvladam najprej samega sebe in se tega zavedam kot zmage, kot moralnega bogastva, ki z njim računa srčna vzgoja. Za to, za prvo stopnjo treba zanesljive platforme. Kultura srca tudi ne sme biti postavljena na pesek, ne v močvirje, ne na veter, koliko njih omaga, pade že na pravem potu, se dvigne 70x7krat. O, digitus! Razmišljajte, pomagajte vsi, ki ste dobre volje! — Ivo Trošt.

— Tečaj za učitelje glasbe na meščanskih šolah. V šol. letu 1926/27 se je vršil na ljubljanskem drž. konzervatoriju prvi učni tečaj za učitelje glasbe na mešč. šolah. Tečajniki smo v prvi vrsti hvaležni g. ravnatelju M. Hubadu, ki je skrbno in premišljeno uredil pouk tako, da smo v razmeroma prav kratkem času predelali potrebno tvarino. S svojo osebnostjo si je pridobil g. ravnatelj med nami največje spoštovanje; v njem smo videli vzor delavnega učitelja, ki nam je kot vnet in izkušen mojster s svojimi predavanji in nasveti podal jasno sliko, kako naj se po modernih principih goji in izobrazuje glas in postopa pri poučevanju petja. Obenem izrekamo vsem našim profesorom in profesorjem iskreno zahvalo za njihovo naklonjenost in požrtvovalnost, uvažujoč njihov trud in pozornost, saj so čestokrat žrtvovali svoj prosti čas, da nam podajo čim večjo glasbeno naobrazbo.

Udeleženci tečaja.

— Izpite za poučevanje petja in glasbe na meščanskih šolah so napravili pred strok. komisijo na drž. konzervatoriju v Ljubljani Zinka Lovrec, Drago Hasel, Leopold Kernc in Josip Segula.

— Umrla je na Vidovdan mati učiteljice Tilke Lecker, St. Vid-Grobela, in bivše tov. Štefke om. Pirnat — gospa vdova Matilda Lecker. Sopraga in njo je pregnala iz solčne Goriške na zeleno Stajersko vojna nadloga. Blaga že pokojnika sta učakala visoko starost. Trajen spomin vrlim staršem — a ostalim iskreno sožalje!

— Premursko šolstvo je veljalo dose-daj kot najskromnejše glede svoje vrednosti in uspehov v Sloveniji. Če je bilo morda dosedaj nekoliko upravičeno to mnenje, sedaj ni več. Razmere so dovolj urejene in lahko ga mirno usporedimo z ostalim slovenskim šolstvom. To je tudi jasno pokazala šolska razstava koncem šolskega leta na eni izmed najsevernejših slovenskih šol v Markovcih. Razstavljeni so bili pismeni in risarski izdelki ter deška in ženska ročna dela. Razstava je v polni meri zadovoljila starše in mnogobrojno občinstvo tudi iz sosednjih vasi. Celoz madžarske strani so dospeli mnogi Slovenci, ki jih je državna

meja odrezala od ostalih rojakov, ker je bila ravno tedaj cerkvena slovesnost ter so bili presenečeni nad krasnimi izdelki. Zlasti so žela priznanje ženska ročna dela. Vse priznanje učiteljicam in učenkam. S takimi prireditvami si šola najprej ugleda pot med ljudstvo, kjer dosedaj ni bila posebno priljubljena, ker ni znalo ceniti njene vrednosti. Posnemajte.

— Tovariši petindvajsetletniki mature na mariborskem učiteljskem zdramimo se. Od leta 1902, ko smo se razšli, se mislo več skupno sestal. Zato pa bodi mesto petindvajsetletniki zopet Maribor. Glede podrobnosti in določitve dneva poročajte takoj tovarišu Antonu Neratu, učitelju v Mariboru. — R. P.

— Sliko je pozabil v Kranju neki tovariš. Oglasi naj se ustno ali pismeno pri poverjeništvu v Ljubljani.

— Toplice pri Zagorju o. S. Pouk na obrtno-nadaljevalni šoli je bil zaključen z majem 1927. Vseh učencev vajencev in vajenk je bilo 137. Povprečni obisk je bil 85%. Z uspehom je napredovalo 82% vajencev. — Šola obstoja 26 let. V zadnjih letih je dobila znaten razmah. Pred 2 leti je bil odprt oddelek za šivilje, lanskoro leto pa ustanovljen trgovski tečaj. Od leta 1910 imamo tudi poseben steklarski tečaj. Na šoli je poučevalo 11 učnih oseb.

— Blagajna učiteljskega društva za Mariborsko okolico naznanja, da je društven odbor ustavil vsem onim članom liste UJU, ki niso plačali članarine za prvo polovico 1927. Kdor teh želi ostati še nadalje član društva, naj mu nakaže najpозneje do 10. avg. t. l. dolžno članarino Posojilnici v Maribor, sicer ga bo odbor črtal tudi iz imenika. To obvestilo velja kot zadnji opomin.

— Maribor 1909! Naš letni sestanek pri Sv. Lovrencu Sl. g. pošta Juršinci po 20. avgustu! Več pozneje po dopisnici. — Schald.

— Če ste se prepričali, da je Zika izvrstna, ne pozabite je priporočiti znancem. Dobite jo v trgovinah samo v originalnih zavitkih po ½ ali ¼ kg.

— DRUŽBA SV. CIRILA IN ME-TODA je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Cenjene šolske upravitelje

ki še niso poslali zneskov za voščilno knjižico »Srce srca govori«, prosim tem potom, da blagovoljno poravnata zaostali račun potom položnice, ki jo ponovno pošljem na željo, ako se je priložena morda izgubila! Še ta mesec, oziroma s 1. avgustom pričakujem in se nađejam cenj. odziva na te vrste. Imam nujne plačilne obveznosti pri tiskarni. Prosim torej tovariškega upoštevanja in tožadevne naklonjenosti!

(Cena brošuri 10 Din, s poštino 11, vez. 15, s pošt. 16 Din.) Vsem tovarišem in tovarišicam pa, ki so me v tem oziru s točnostjo vplačila podprli, moja iskrena tovariška hvala! Posebna zahvala za marljivo razpečevanje knjižice šolam v srezo Ljutomer, Gornja Radgona, osn. šola v Koroški Beli, mešč. š. v Ptuju, deš. o. š. II. v Mariboru, osn. š. na Teznu I. dr., ki so razpečale vsaka po 6—12 izvodov!

M. Severjeva.

Učiteljski pravnik.

—Š Kontraktualcem v znanje. — Od-pust iz dosedanjega državljanstva. —

Med številnimi prilogami, ki se naj ž njimi opremi prošnja za dosega našega državljanstva, je po oblastni odredbi potreba na priloga »odpust iz dosedanjega državljanstva«. Za izposlovanje tega dokumenta obrnil se je podpisani s prošnjo in odpovedjo na ital. državljanstvo potom pol. društva »Edinost« na prefekturo v Gorici, ki je na to izdala naslednj rešitev, ki se v prevodu takole glasi:

Prefektura v Gorici
No. 10469/1 dne 7. junija 1927
Leto V.

Predmet:
Razrešitev ital. državljanstva.

Vsled vaše prošnje od pretečenega mesaja se naznanja Vašemu blagorodju, da je potrebno v svrhu izbrisa iz registra ital. državljanov po polnem pravu, da izposlujete prepis ministrskega dekreta SHS, iz katerega bi bilo možno razvideti, da vam je bilo podeljeno jugoslovensko državljanstvo.

Prefekt:
Podpis nečitljiv.

Ker je s tem zadeva načelno rešena, zato se lahko vsak kontraktualec sklicuje v prošnji na citirani odlok.
Zusem, dne 3. julija 1927.

Jos. Rakovšček.

Društvena zborovanja UJU.

Poročila:

+ Okrajno učiteljsko društvo za srez Litija je zborovalo dne 18. junija ob 9. uri na učiteljskem v Ljubljani. Navzočih približno 50 članov.

Predsednik pozdravi zborovalce, posebnostov, poverjenika UJU A. Skulja. Povdarja nadalje, da se mora zavzeti naša organizacija za pravice poročenih učiteljev.

Ročni katalog za l. 1927-28 z vsemi novimi podatki je že v tisku. Pošljite prednaročilo!